

SLOVENSKI

Vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

V nedeljo volimo vsi kmetje, kmečki najemniki in užitarji
Kmečko gospodarsko zvezo

LETNIK VI

CELOVEC, SREDA, 21. XI. 1951

STEV. 82 (451)

Volitve v Kmetijsko zbornico

Volilci, pozor!

V nedeljo, 25. novembra bomo volili zastopnike

v krajevni kmečki odbor
v odbor okrajne kmečke zbornice in
v občni zbor kmetijske zbornice.

Ker je ob teh volitvah število volilnih upravičencev manjše, je tudi volilni čas po večini občin omejen samo na **opoldanske ure**. Iz občinskih desk je razviden kraj, kjer bode volili, ter tudi čas, od kdaj pa do kdaj je volišče odprto. Končno so tam tudi objavljena imena vseh kandidatov.

Vsak volilni upravičenec našega podeželja bo zato na volišču oddal v kuverto tri glasovnice in sicer

glasovnico, kjer je zapisano

„Ortsbauernausschuss
Kmečka gospodarska zveza —
Bauern-Wirtschaftsbund“

nadalje glasovnico, kjer je zapisano

„Bezirksbauernausschuss
Kmečka gospodarska zveza —
Bauern-Wirtschaftsbund“

in glasovnico, kjer je zapisano

„Vollversammlung der Landwirtschaftskammer
Kmečka gospodarska zveza —
Bauern-Wirtschaftsbund“

Naše glasovnice za vsa tri zastopstva so na skupnem listu, kakor je priložen današnji številki in so med seboj ločene samo po debeli črti.

Pri volitvah vam torej ni treba drugega, kakor pa zložiti listek skupaj, da ga bode spravili v kuverto.

Voliti sme vsak, ki ima volilno pravico, torej tisti, ki je izpolnil popisno polo (Wähleranlagblatt) oz. ki je vpisan v volilnem imeniku (Wählerverzeichnis), ki leži pri občini.

Vsak volilni upravičenec sme voliti samo v občini svojega stalnega bivališča. Vsak volilni upravičenec ima samo en glas, pa čeprav bi bil lastnik ali najemnik dveh ali treh kmetij. Torej sme oddati samo po eno glasovnico za krajevni odbor, za odbor okrajne kmečke zbornice in za občni zbor kmetijske zbornice. Izjema pa je, če ima kmetovalec v rokah pisano pooblastilo, da sme voliti kot zastopnik juridične osebe, ki ima volilno pravico n. pr. za sosesčino, vaško skupnost, zadrugo, ki ima zemljo ali cerkveno zemljiško posest. V tem primeru sme voliti dvakrat.

K volitvam ne pozabite vzeti s seboj svoje osebne izkaznice (Identitätsausweis).

Volilne priče, pozor!

V zadnjih dneh ste vsi, ki ste za posamezna volišča bili imenovani za volilne priče, prejeli vstopnice, s katerimi imate pravico vstopa in bivanja na volišču. Kdor teh še ni prejel, naj jih po občinskem pooblaščenju Kmečke gospodarske zveze zahteva pri občini.

Na dan volitev skrbite, da bo vedno eden od obeh kot prič imenovanih na volišču. Volilna priča ima pravico in dolžnost nadziranja poteka volitev ter pregleda, če so vsi volilni upravičenci že volili.

Kdo je dobil subvencije

Po časopisnih poročilih so dobili VdU-jevski veljaki dr. Scheuch, Angerer, Supersberg in poslanec Leitgeb visoke subvencije od deželne kmetijske zbornice. Po teh poročilih je dobil Leitgeb 49.000, Supersberg pa 130.000 šilingov. Prezident zbornice Gruber pa je za pralnico na svojem posestvu prejel 40.000, drugih subvencij pa 15.000 šilingov.

Vsi na volišče

Kmetje, kmečki najemniki in užitarji!

V nedeljo bomo po svoji volji in svojem prepričanju z glasovnico v roki dajali svojim zastopnikom v roke polnomočje, da nas zastopajo, da branijo naše koristi in da se borijo za enakopravnost naših krajev s severnim nemškimi delom dežele.

Pri volitvah v nedeljo imamo v svojih rokah, da doprinesemo k odpravi strankarske razcepljenosti po naših vaseh, ki samo škoduje našim skupnim interesom. Nočemo več, da bi naše vasi dajale samo glasove, zastopnike v Kmetijski zbornici in okrajnih kmečkih zbornicah pa da bi dobili z glasovi naših vasi kraji severnega nemškega dela dežele.

Šest let samovlade nemške gospode v Kmetijski zbornici nam je prizadejalo ogromno gospodarsko škodo. Neovrgljivi dokumenti dajejo sliko o vseh krivicah nad našimi kraji. Nobeden od poslancev deželnega zbora, nobeden od kandidatov Kärntner Bauernbunda, Unabhängige Bauernschaft in Kärntner Arbeitsbauernbunda ni pri razpravi o razdeljevanju pomoči po Kmetijski zbornici niti z besedo omenil krivic in škode nad nami niti ni zahteval naše enakopravnosti.

Zato jim ne verjemite, če v teh dneh po zborovanjih prihajajo s sladkimi besedami in lepimi obljubami. Dosedanja dejanja in odnosi do naših krajev ter sestav njihovih kandidatnih list povedo, da bi se vsak kmet naših krajev urezal v svoje meso, če bi jim za nadaljnjih pet let zaupal zastopanje svojih interesov in delitev pomoči.

Napačno in nesmiselno bi bilo, stati ob volitvah ob strani. Vsak neoddan glas pomaga samo sedanjim mogotcem v Kmetijski zbornici, da ostanejo na svojih stolčkih.

Kmetje, kmečki najemniki in užitarji!

V nedeljo, 25. novembra vsi na volišče in vsi svoj glas za može iz naše srede, za kandidate „KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE“.

Kmečka gospodarska zveza.

Kandidati Kmečke gospodarske zveze za deželno kmetijsko zbornico

1. Janko Ogris, pd. Miklavž v Bilčovsu	7. Boštjan Mate, pd. Činkove na Šentjanških Rutah
2. Tomaž Dumpelnik, pd. Dumpelnik v Štebnu pri Globasnici	8. Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah
3. Janko Janežič, pd. Janežič v Lešah	9. Joža Medved, pd. Goli v Krčanjah
4. Jožef Brandstätter, pd. Vaguta v Bistrici na Zilji	10. Janez Urank, pd. Kavh v Encelni vasi
5. Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu	11. Janko Olip, pd. Kališnik na Šajdi
6. Miha Svegl, pd. Ježep v Lobniku	12. Pavel Zima, pd. Leben v Pulpačah pri Šentilju

Kmetje izseljenci!

Nacistični mogotci v deželi, po okrajih in občinah so nam prizadejali milijonsko, dosedaj še vedno neporavnano škodo.

V nedeljo, 25. novembra bomo tudi mi šli na volišče, da damo svoj glas tistim, ki naj v naslednjih petih letih v krajevnem kmečkem odboru, v okrajni kmečki zbornici in v Kmetijski zbornici zastopajo naše koristi in se bore za popolno popravo nam vsem prizadejane škode.

Sotrpinke, sotrpini!

Razen „Kmečke gospodarske zveze“ nima nobena stranka, ki kandidira pri teh volitvah, kandidatov iz naših vrst. Zato se tudi nobena za naše zahteve in prošnje ne bo zavzela. — „Kärntner Bauernbund“ in „Unabhängige Bauernschaft“ imata v svojih vrstah in med kandidati bivše naciste.

Kmečka gospodarska zveza kandidira v krajevne kmečke odbore, okrajne kmečke odbore in v Kmetijsko zbornico naše vidne odbornike in člane. Prvi kandidat Kmečke gospodarske zveze za Kmetijsko zbornico je naš sotrpin Janko Ogris iz Bilčovsa.

Zato bomo vsi izseljenci volili Kmečko gospodarsko zvezo — Bauern-Wirtschaftsbund. Volili bomo može, ki so z nami trpeli in ki so v času trpljenja kovali vezi naše nerazdružljivosti.

Manifestirajmo našo skupnost, nerazdružljivost in enotnost z glasovnico, ki nosi napis „KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA — BAUERN-WIRTSCHAFTSBUND“

Zveza slovenskih izseljencev.

Strašne poplave v Italiji

Veliko neurje preteklega tedna je povzročilo v Italiji strašne poplave, ki ogrožajo več stotisoč prebivalcev nekaterih mest ob Padu in Adizi. Posebno mesta Adria, Rovigo in Avazere so preplavljena in so večino prebivalstva evakuirali v Padovo in Verono. Številni meščani pa so se pred naraščajočo vodo zatekli na strehe poslopj, od kjer so jih vsaj deloma z rešilnimi čolni odpeljali iz ogroženih mest.

V mestu Adria, ki ga obdaja še vedno naraščajoče vodovje, je ostalo kakih 20.000 prebivalcev, ki v strahu s streh opazujejo divjanje vodnih mas. Da bi težko prizadete prebivalce preskrbeli z življenjsko in zdravilno, so se mestu

približala posebna vozila italijanske mornarice, ki so nato odpeljala iz mesta bolnike in otroke. Hrano dovažajo tudi z letali in skušajo, da bi rešili prebivalstvo iz obupnega položaja. Voda je v mestu dosegla že višino treh metrov.

Poplave so doslej zahtevale že nad 200 smrtnih žrtev, kakih 200.000 prebivalcev je ostalo brez strehe, medtem ko mnogi desetstisoči še vedno trepetajo med življenjem in smrtjo.

Ob največji povodnji, kar jih Italija sploh pomni, je koroška deželna vlada izrekla italijanski vladi sočutje in ponudila pomoč Rdečega križa.

Jezikovna enakopravnost drugod in pri nas

Italijanska vlada je na svoji seji pretekli četrtek v izvajanju avtonomnega statuta za Južno Tirolsko sprejela sklep o namestitvi dvojezičnih uradnikov.

Po poročilu, ki ga je izdala italijanska poročevalska služba ANSA, ima ta ukrep namen, da se z njim omogoči in olajša prevzemanje dvojezičnih uradnikov v one državne uprave, ki imajo svoje urade na Južnem Tirolskem. Na podlagi tega ukrepa bodo morali državni uradniki na Južnem Tirolskem obvladati nemški jezik, ki bo vpeljan kot obvezni predmet pri izpiti, ki jih morajo polagati državni uradniki. Ta ukrep ima namen, da omogoči nastavev primerne števila dvojezičnih uradnikov v javnih uradih na Južnem Tirolskem.

Avstrijski tisk različnih barv vedno spet piše o tem, da italijanske oblasti slabo izvajajo pogodbo o avtonomnem statutu, ki sta jo za Južno Tirolsko sklenila De Gasperi in dr. Gruber. O tem pa, kako avstrijske oblasti upoštevajo narodnostne pravice koroških Slovencev, ta tisk ali molči, še rajši pa skuša posebno v zadnjem času dopovedati svetu, da je na Koroškem glede enakopravnosti Slovencev že od pamtveka vse v najlepšem redu.

Pa pogledimo spričo obvezne uvedbe dvojezičnosti v državne urade na Južnem Tirolskem samo tozadevno stanje na Koroškem. Kje ostaja pri nas „zgodna rešitev“ vsaj jezikovne enakopravnosti v javni upravi, dokler se mora slovenski človek v vladnih pisarnah v Celovcu in na okrajnih glavarstvih, pri davkarjih, finančni upravi, pri varnostnih oblasteh, na pošti in železnici in celo na sodnji mučiti z nemščino, če hoče, da ga gospodje sploh poslušajo? Ob takem stanju bi kvečjemu lahko govorili in pisali o vzorni neenakopravnosti.

Za nedeljo 32.000 volilnih upravičencev

Za nedeljske volitve v koroško kmetijsko zbornico in njene podustanove ima 32.000 oseb volilno pravico.

Poslopje kmetijske zbornice

Dosedanji stroški pri obnovi poslopja kmetijske zbornice v Celovcu so znašali 800.000 šilingov. Za zgotovitev, ki je predvidena do jeseni prihodnjega leta, bo potrebnih še poldrugi milijon šilingov. Skupni stroški bodo torej znašali dva milijona in tristotisoč šilingov.

Ustanovljeno je slovensko društvo za Združene narode

V petek, dne 16. t. m. je bil v filharmonični dvorani v Ljubljani ustanovni občni zbor „Društva LRS za Združene narode“. Za predsednika je bil izvoljen minister dr. Jože Potrč, za podpredsednika univerzitetni profesor dr. Šnuderl, za tajnico načelnica oddelka pri Svetu za znanost in kulturo Majda Golobova, za blagajnika pa novinar dr. Egon Tome.

Bralci v Pliberku in okolici pozor

V zvezi s tožbo Hermanna Metnitza proti odgovornemu uredniku Slovenskega vestnika nujno potrebujemo Metnitzevo fotografijo. Obrachamo se na bralce v Pliberku in okolici, ki posedujejo kakršno koli sliko, na kateri je Metnitz, da jo stavijo našemu uredništvu na razpolago. Slika je lahko tudi skupinska ter je vse eno če predstavlja Metnitza v civilni obleki ali v uniformi. Najbolj zaželjena bi bila slika, ki prikazuje Metnitza v uniformi ali obleki, ki jo je nosil pri pohodih in akcijah nacistične policije proti slovenskim partizanom.

Slike pošljite v priporočenem pismu proti povračilu stroškov TAKOJ na

Uredništvo „Slovenskega vestnika“
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10.

Sporazum o vojaški pomoči med FLRJ in ZDA

Maršal Tito in veleposlanik ZDA v Beogradu, George Allen, sta podpisala v sredo 14. t. m. sporazum o vojaški pomoči med Jugoslavijo in ZDA. Ta sporazum je napravljen na osnovi zakona o vzajemni pomoči iz leta 1949, ter na osnovi zakona o vzajemni varnosti iz leta 1951, s primernimi spremembami in dopolnitvami. Po tem sporazumu bodo Združene države Amerike nudile Jugoslaviji vojaško opremo, material in ostalo pomoč, pod pogoji, ki so sporazumno določeni v soglasju z listino OZN.

Sporazum je stopil v veljavo takoj po podpisu in ni določeno njegovo trajanje. Pač pa preneha veljati eno leto potem, ko bo ena ali druga podpisnica dala izjavo, da ga hoče odpovedati. Prav tako ni določeno koliko in kaj bo prejela Jugoslavija na račun pomoči. Ameriški časopis „New York Times“ je objavil še pred podpisom članek, v katerem pravi, da je zaenkrat določena dobava orožja Jugoslaviji v znesku okrog 500 milijonov dolarjev.

V ostalem predvideva sporazum, da Jugoslavija ne sme prepustiti drugim materiala in drugega blaga, ki ga bo prejela iz te pomoči. Posamezne točke sporazuma bodo lahko spremenili ali zamenjali na zahtevo ene od obeh držav podpisnic.

Združene države Amerike niso stavile Jugoslaviji nobenega političnega pogoja, vendar pa se ta obvezuje, da bo nudila po potrebi in po možnosti ZDA surovine in polizdelke svoje proizvodnje, ki bi jih Amerika potrebovala. Jugoslavija je prav tako obljubila, da se bo udeležila vseh tistih akcij, ki bodo težile za ohranitev miru v svetu.

Jugoslovanska vlada je pristala tudi na to, da bo posebna vojaška komisija ZDA, v kateri bo 15 oficirjev in 15 tehnikov, nadzorovala uporabo ameriške pomoči. Ta komisija bo tvorila sestavni del ameriškega veleposlaništva v Beogradu.

Ameriški veleposlanik Allen je imel po podpisu tiskovno konferenco, na kateri je dejal, da višina pomoči še ni dokončno določena in da je bil sklenjen sporazum brez posvetovanja z državami atlantskega pakta. O doseženem spo-

razumu so obvestili samo angleško in francosko vlado. Izjavil je tudi, da se bo ta pomoč, ki je vojaške narave, lahko razširila tudi v druge svrhe.

V beograjskih diplomatskih krogih so sprejeli podpis sporazuma z zadovoljstvom na zna-

nje, posebno še zato, ker so sosednje komunistične države s pomočjo vojaških dobav Sovjetske zveze dosegle že precejšnjo vojaško izpopolnitev, s katero predstavljajo resno grožnjo za Jugoslavijo, zlasti ker so incidenti in izzivanja na meji še vedno na dnevnem redu.

KMETOVALCI PRESODITE

TAKO SKRBIJO DOSEDANJI MOGOTCI V KMETIJSKI ZBORNICI

Z A N A S

Z A D R U G E

Na povprečno dobrega bika pride

v Rožu, na Gurah in v Zilji 142 krav
v Podjuni 129 krav

v okraju Spittal 86 krav
v okraju Št. Vid 58 krav

Za nakup plemenskih bikov pa so dali

v Rož, Ziljo in na Gure okoli 60.000 šil.
v Podjuno 11.430 šil.

v okraj Št. Vid 185.800 šil.
v okraj Spittal 118.510 šil.

Za zboljšanje gorskih kmetij so dali

Leta 1949
v Podjuno, Rož, Ziljo in na Gure N I Č
Leta 1950 v Rož 5.267 šil.
v Podjuno 9.932 šil.

v nemške kraje 686.167 šil.
v okraj Šmohor 58.105 šil.
v okraj Feldkirchen 56.195 šil.

Za gradnjo gnojišč, gnojničnih jam in za popravo hlevov

povprečno na kmetijo
v okraj Celovec 92.— šil.
v okraj Beljak 52.30 šil.
v okraj Velikovec 53.70 šil.

povprečno na kmetijo
v okraj Feldkirchen 156.63 šil.
v okraj Šmohor 99.50 šil.

Nobena od koroških vladnih strank neče priznati, da se nam godi krivica.

Vsem gre za to, da dobijo pri nas glasove, zastopnike v kmetijsko zbornico pa bodo dobili drugi kraji.

EDINO KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA IMA KANDIDATE IZBRANE IZ NAŠE SREDE!

Dajte 25. novembra nezaupnico strankarstvu, ščuvanju in hujskanju med kmeti!

**VOLITE KANDIDATE KMEČKE ENOTNOSTI
VOLITE**

Kmečko gospodarsko zvezo - Bauernwirtschaftsbund

Ob premieri drame „Kadar se utrga oblak“

Skupina igralcev iz Brnce in okolice si je zastavila nalogo, da uprizori v teku letošnjega zimskega časa več dobrih, toda tehnično enostavnih in po igralski zasedbi maloštevilnih iger, ki bi bile predvsem prikladne za gostovanje v različnih krajih, zlasti v takih, ki le redko kdaj vidijo slovensko kulturno prireditve. Tako bi lahko posredovali kulturne dobrine tudi našim zakotnim vasem, ki si želijo in tudi potrebujejo poštenega in dostojnega razvedrila.

Kot prvo igrjo so si izbrali Žigonovo dramo „Kadar se utrga oblak“, ki so jo prvič uprizorili zadnjo nedeljo v Ločah. Kljub temu, da je bila popoldanska prireditev zaradi nepričako-

vanega pogreba šele v zadnjem trenutku predstavljena na večerno uro, se je zbralo v Pušnikovi dvorani številno občinstvo. Vsi so nestrpno pričakovali začetek igre, o kateri so si pač obetali — kakor vedno od Brncanov — nekaj posebnega.

In res niso bili razočarani. Izvajanje lepe socialne drame, ki spominja po svoji vsebini na Cankarjevega „Kralja na Betajnovi“, je dalo slutiti, da je pripravljala prireditev večja roka, ki si je mnogo prizadevala, da bi bil uspeh uprizoritve kar najboljši. Kljub številnim in gotovo ne majhnim težavam, ki so jih morali prebresti igralci in njihov režiser tov. Kebold Jože, da so lahko srečno prijadrali do premiere, je uprizoritev prav dobro uspela. Zlasti pri posameznih osebah in nastopih je prišel močno do izraza uspeh sistematičnih, do podrobnosti segajočih vaj, ki so pokazale svoje pozitivne posledice tako v igralskem kakor tudi dramaturgičnem oziru: Kretanje in nastopi splošno so bili do gotovih izjem sproščeni in neprisiljeni, prav tako tudi izgovorjava besedila precej uglasnjena.

Mogoče bi bilo potrebno ob tej priložnosti opomniti na nekatere napake, ki jih bo potrebno odpraviti do prihodnjih nastopov v prilog še boljšega in bolj prepričljivega uspeha prireditve.

Čprav so posamezni igralci dobro izvajali svoje vloge, je manjkala igri tista živa harmonija, ki daje dogajanjem na odru pečat medsebojne povezanosti in ustvari s tem potrebno celoto odrskega nastopa. Zlasti močno dramatične prizore so večkrat izmaličili preveč poudarjeni nastopi komične osebe, ki bi morala v teh primerih stopiti v ozadje dogodka ali pa se prilagoditi dogodku v primerni obliki. Izrazi strahu, obupa, žalosti in potrnosti bi se morali močneje zrealiti v zvoku glasu in izrazu mimike pri skoroda vseh igralcih.

Tudi pri pojavih dramskih oseb samih bi

Veleposesnika Maresch in Metnitz in njima podobni inženirji — tujci na naši zemlji ne bodo zaslopa! koristi domačega kmečkega prebivalstva

Te morejo samo naši ljudje — kandidati Kmečke gospod. zveze

Gruber v Parizu

Zunanji minister dr. Gruber se mudi v Parizu, kjer bo ostal do četrtega. V ponedeljek je imel enourni razgovor z ameriškim zunanjim ministrom Dean-om Achesonom.

350.000 novih „Avstrijcev“

Po podatkih, ki jih je navedel notranji minister Helmer, je dobilo v preteklem letu 350.000 tujcev avstrijsko državljanstvo. Med temi je okoli 200.000 tako imenovanih Volksdeutscherjev.

Kandidati Kmečke gospodarske zveze za okrajne kmečke zbornice

Beljak:

1. Peter Kofler, pd. Vavčar v Štebnu
2. Janko Janežič, pd. Janežič v Lešah
3. Jaka Reichman, pd. Jesenič v Lipi
4. Jože Brandstätter, pd. Vaguta v Bistrici na Zilji
5. Florijan Krištof v Dragožičah
6. Vinko Gröblacher, pd. Hofovc v Deščicah
7. Janez Mertel, pd. Pranger na Brnci
8. Franc Resman, pd. Tratnik v Ledenicah
9. Janez Grafenauer v Trdaničah
10. Franc Obilčnik, pd. Lipej v Lešah
11. Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah
12. Jože Miklavčič, pd. Ščedemnik v Št. Janžu pri Št. Jakobu
13. Matevž Šlemic, pd. Štame v Kapli
14. Janko Zwitter, pd. Abuja v Zahorcu

Celovec:

1. Lovro Kramer, pd. Janšej v Holbičah
2. Boštjan Male, pd. Činkovc na Sentjanskih Rutah
3. Jože Križnik, pd. Poganič v Smarjeti
4. Tomaž Koban, pd. Šmon v Št. Kandrofu
5. Tomaž Ogris, pd. Kopajnik v Tucah
6. Janez Kelih, pd. Zg. Mlečnik v Selah — Zg. Kot
7. Tomaž Sabotnik, pd. Kurak na Plešerki

8. Jožef Reichman, pd. Linčej na Mošenici
9. Anton Fajnik, pd. Ucar v Svečah
10. Andrej Anderwald, pd. Oželj na Subi
11. Tomaž Ogris, pd. Pošnikar v Slov. Plajberku
12. Janez Einspieler, pd. Sramsčičnik v Zg. Vesici
13. Matevž Šlemic, pd. Krajove v Resnici
14. Šiman Šlemic, pd. Krajove v Resnici

Velikovec:

1. Miha Kačnik, pd. Joger v Škocijanu
2. Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu
3. Štefan Marktl, pd. Rebaldi v Sv. Miklavžu
4. Miha Švegl, pd. Ježep v Lobniku
5. Vinko Pečnik, pd. Bicelj na Rutah
6. Jože Nedved, pd. Goli na Krčanjah
7. Jože Možina, pd. Zlinder v Dobu
8. Valentin Karičelj, pd. Karičelj v Polēsni
9. Janez Kolenik, pd. Šimon v Borovju
10. Janez Šumnik, pd. Kos v Kazazah
11. Florijan Šturm, pd. Šturm v Mokrijah
12. Franc Wutte, pd. Žerjak v Peclju pri Galiciji
13. Šimon Ošep, pd. Grubelnik iz Vovbrske gore
14. Filip Lutnik, pd. Krištan v Žvaboku
15. Anton Knez, pd. Tavčman v Lobniku
16. Blaž Smolnik, pd. Pavlež v Pogričah

bile morda potrebne nekatere spremembe. Maske so bile sicer dobre, vendar bi dala kaka brada ali brke iz krepa bolj učinkovit izraz posameznim obrazom. Kalan bi bil z oglato kozjo brado in močnimi brkami morda bolj prepričal o svoji oblastni mogočnosti. Tudi zvezu trgovskemu oderu bi pristojale ozke viseče brke brez brade, ki bi se dobro skladale s prežečim pogledom izpod čela. Andrej naj po postavi predstavlja delavca-težaka, kar je mogoče doseči z bolj široko obleko, da bi se lahko pokazal plečat in postaven. Tudi majhne, močne brke bi to podkrepile; v dramaturgičnem oziru pa trda in samozavestna beseda.

To je le par kratkih opomb, ki naj bi dobro hoteče služile izboljšanju prireditve. Gotovo so opazili razne pomanjkljivosti tudi igralci sami in jih bodo skupno s svojim režiserjem lahko odpravili do prihodnjih nastopov, pri katerih jim želimo mnogo uspeha. Prepričani smo, da bodo z dobro voljo in vztrajnim trudom lahko dosegli razveseljive rezultate.

Dva nova slovenska kulturna spomenika

Rojstno hišo pesnika Otona Župančiča v Viničnici v Beli Krajini ter sobo in knjižnico v pesnikovem stanovanju v Ljubljani je Svet za prosveto in kulturo vlade LR Slovenije postavil pod zaščito.

Tudi rojstna hiša pesnika Simona Gregorčiča na Vrsnem pri Kobaridu je bila kot kulturni spomenik postavljena pod zaščito.

Omejitve in novi davki v Franciji

Francoska vlada je v narodni skupščini napovedala celo vrsto strogih ukrepov, da vzpostavi finančno in gospodarsko ravnotežje.

Finančni minister Rene Mayer je napovedal znižanje uvoza s področja dolarja. Med raznimi ukrepi je napovedal takojšnje prenehanje uvoza tobaka in polizdelkov za pridelovanje papirja; ustavitve uvoza preмога od 1. januarja 1952; znižanje uvoza sintetične gume, tekstilnih surovin, neželeznih kovin od 10 do 75 odstotkov. Drastično znižanje uvoza petroleja. Vlada napoveduje novo racioniranje vsakokrat, ko bo razpoložljivost kakega proizvoda na trgu omejena. Francija bo skušala tudi več kupovati na področju šterlinga. Zaradi finančnih težkoč se bo obnova počasneje izvajala.

Glede zvišanja cene za bencin opravičuje Rene Mayer ta vladni ukrep s tem, da je zaradi zmanjšanja dohodkov na eni strani to potrebno, ker ni skupščina našla načina za var-

Le Kmečka gospodarska zveza bo ščitila naše kmečko-gospodarske interese

čevanje ali drugih dodatnih virov. Govornik je dalje izjavil, da bo vlada znova uvedla racioniranje bencina ali pa zopet zvišala ceno, če bi bilo potrebno zmanjšati njegovo uporabo. Če bo potrebno pa bo vlada tudi omejila avtomobilski promet, toda napravila bo vse, da se izogne tem omejitvam.

Nato je Mayer navedel, da bi Francija, zato da bi izvedla vse svoje načrte v letu 1952, potrebovala devize v znesku 1014 milijonov dolarjev in da se sedanje možnosti omejujejo le na 500 milijonov, upoštevajoč gospodarsko pomoč, ki se računa na 200 milijonov dolarjev. Zaradi tega bo morala Francija spričo sedanjega položaja omejiti svoj uvoz s področja dolarja, kakor že prej omenjeno.

Za narodno obrambo lahko Francija določi — brez dodatnih pomoči — 950 milijard vstevši izdatke za Indokino. Ker je razlika med razpoložljivostjo in izdatki prevelika, bo treba najti nove vire, ki naj prinesejo približno 200 milijard.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2. Postschließfach 17.

Volili jih bomo v krajevne kmečke odbore

Ker v zadnji številki nismo mogli objaviti kandidate vseh občin, jih navajamo tole:

Vovbre:

1. Maks Gril, Podlipo 13
2. Janez Brenčič, Smartno 6
3. Janez Klančič, Encelna ves

Grebinj:

1. Jožef Nedved, Spodnje Krčanje 65
2. Janez Lippe, Gorjuš 3
3. Rudolf Kamnik, Stara ves 9

Škocijan:

1. Kačnik Miha, Mala ves 1
2. Wutte Janez, Vesele
3. Silan Janez, Sreje

Žitara ves:

1. Hobel Franc, pd. Rojak, Pogerče
2. Omelko Rudolf, pd. Rader, Kršna ves
3. Smolnik Blaž, pd. Pavlež, Pogreče

Globošnica:

1. Dampelnik Tomaž, Šteben
2. Kordež Stefan, Mala ves
3. Grajnar Rajmund, Globošnica

Dobrla ves:

1. Kuster Franc, pd. Domnig, Kokje
2. Vec Florijan, Metlova
3. Škof Šiman, Goselna ves

Libuče:

1. Apovnik Janez, pd. Zdove, Senčni kraj
2. Kolenik Janez, pd. Šmon, Borovje
3. Jelen Franc, pd. Volina, Zg. Libuče

Kotmara ves:

1. Pak Miha, pd. Keznar, Plešivec
2. Koban Tomaž, pd. Šmon, Št. Candoš
3. Waldhauser Alojz, pd. Scat, Trabesinje

Bekštanj:

1. Galob Anton, pd. Pavlin v Goričah
2. Janez Mertel, pd. Pranger v Zmotičah
3. Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah

Podkloster:

1. Truppe starejši, pd. Matej
2. Jože Mikl, pd. Majerč
3. Valentin Wucherer, pd. Paher v Podkrajcu

Borovlje:

1. Blaž Kralj, pd. Močnik v Liplah
2. Matevž Šlemic, pd. Štame v Kaph
3. Janez Male, pd. Mak v Kožentavri

Straja ves:

1. Niko Kriegl, pd. Kriegl v Zahomcu
2. Janez Wiegeler ml., pd. Vafen v Zahomcu
3. Janko Zwitter, pd. Abuja v Zahomcu

KOLENDAR

Sreda, 21. november: Dar. M. Devise
Četrtek, 22. november: Cecilija,
Petek, 23. november: Klemen.

SPOMINSKI DNEVI

21. 11. 1694 — Rojen v Parizu francoski filozof in pisatelj Voltaire — 1844 Umrli basnopisec I. A. Krilov — 1928 Umrli v Berlinu pisatelj Hermann Sudermann.
22. 11. 1767 — Rojen voditelj tirolskih upornikov Andrej Hofer — 1916 Umrli ameriški pisatelj Jack London.

Glas za Kmečko gospodarsko zvezo je glas za enakopravnost, proti strankarstvu, hujskanju in ščuvanju med kmeti

Z nedeljskih zborovanj Kmečke gospodarske zveze

Minula sobota in nedelja sta potekli v živahnih pripravah naših kmetov za volitve v Kmetijsko zbornico. V obeh vstih podrobnih krajevnih sestankov so naši kmetovalci, zaupniki in kandidati naše volilne skupine Kmečke gospodarske zveze vršili zadnje priprave za čim boljši uspeh na volitvah. Vsestransko so presojali zagotovila in obljube, ki jih kopicijo zgovorni in v politični prebrisanosti šolani agitatorji drugih strank po zborovanjih in po svojih časopisih kakor so to „Allgemeine Bauernzeitung“, „Einiges Landvolk“ in „Kärntner Arbeitsbauer“. Temeljito in z močno ogorčenostjo pa so se pogovarjali tudi o pristranosti celotnega koroškega deželnega zbora, ki je minulo sredo v sedemurnem razpravljanju šel mimo očitne resnice, da so kmetje nemškega dela dežele, predvsem pa krajev, kjer imajo svoje domačije sedanjí glavači v Kmetijski zbornici, dobili tudi po petnajstkrat več pomoči za zboljšanje svojega kmetijstva, kakor pa naša Podjuna, Rož, Gure in Zilja.

Ob vseh teh nešteti sestankih pa so bila tudi večja zborovanja, kjer so kmetom govorili kandidati Kmečke gospodarske zveze, funkcionarji Slovenske kmečke zveze in zastopniki Demokratične fronte in Narodnega sveta koroških Slovencev. Velika zborovanja so bila na Radišah, Hodišah, Slovenjem Plajberku, Obirskem, Vogrčah, Žvabeku, Št. Janžu, Dobu in Zelezni Kapli.

Na Radišah

so za minulo nedeljo bila napovedana kar tri zborovanja. Medtem ko je Arbeitsbauernbund samo hotel zborovati in je Kärntner Bauernbund v poznih popoldanskih urah pobiral le še ostanke, se je na zborovanju Kmečke gospodarske zveze zbralo preko 40 radiških kmetov. V svoji sredi so toplo pozdravili nosilca liste Kmečke gospodarske zveze Janka Ogrisa iz Bilčovsa, ki — kakor je dejal Lambert Pisjak — ne hodi po naših vaseh kakor plačani in šolani agitatorji ostalih treh strank, temveč prihaja kot človek, kot sotrpin, ki vsak dan sam občuti, kje nas najbolj tlačí peta gosposkih čevljev in škornjev. Kakor povsod drugod, kjer je govoril tov. Ogris, so si tudi Radišani prisvojili njegove spodbudne, domače in razumljive besede. Hoteli so, da bi jim še in še govoril in da bi se pogovorili o vsem, kar jih tlačí in teži. Tri ure so zborovali in se oglašali k besedi radiški kmetje tako, da je tov. Ogris prišel s poldrugourno zamudo v Št. JANŽ, kjer ga je nestrpno čakalo nadaljnjih trideset kmetov.

Po širni naši zemlji gre odmev njegovih besedi: **Zadnji teden je očitno pokazal, kako enotno so se vse tri stranke odločile za nas. Od**

nas hočejo glasove, kandidate pa dajejo severnim nemškim krajem. Kdor še želi vihere, ki je šla preko naše zemlje v letih 1936—1945, ta naj voli „Unabhängige Bauernschaft“; kdor še želi medsebojnega barantanja in pričkanja v škodo vseh kmetov naših vasi, bo volil „Kärntner Bauernbund“ in „Kärntner Arbeitsbauernbund“. Kdor pa je za enakopravnost, proti strankarstvu, hujskanju in ščuvanju med kmeti, ta bo volil „Kmečko gospodarsko zvezo“.

V Hodišah

Pri nas je moral Kärntner Bauernbund sklicati dvoje zborovanj in njegovi agitatorji napeti vse strune, da so dobili 8 ljudi na zborovanje. Na našem zborovanju, kjer je o programu in zahtevah Kmečke gospodarske zveze govoril njen prvi kandidat za okrajno zbornico Celovec in predsednik Slovenske kmečke zveze Lovro Kramer iz Škofije, pa se je zbralo okoli 30 kmetov, da dajo duška svoji nevolji nad strankarskim početjem v sedanjí zbornici. Vsi smo soglašali z mislijo govornika, da moramo napeti v Kmečki gospodarski zvezi vse sile, da napravimo ob teh volitvah odločen korak naprej k organizaciji takšnega združenja naših kmetov, kjer se interesi ne bodo več delili po strankarskih dogmah, temveč po tem, kar je cilj in zahteva nas vseh: **enodušnost in enakopravnost vseh, ki sami obdelujejo svojo zemljo, v Kmetijski zbornici ali kakor koli bi se ta ustanova že imenovala. Pri nas smo že ustvarili enotnost. Za krajevni kmečki odbor smo skovali enotno kmečko listo, v okrajno in deželno zbornico pa bomo dali svoje glasove Kmečki gospodarski zvezi.**

V Slovenji Plajberk

je prišel Mirko Kumer iz Blata, kjer ga je željno pričakovalo okoli 35 kmetov. Njegov jedrnat in prepričljivi govor je pognal spet pravo kri v naše življenje. Pri nas, kjer le redko kateri vidi dalj kot izpred svojega praga, nekateri le preradi zapadejo v malodušnost in domnevo, da jim bo nekdo, ki se nadeja, da je vsegamočen, pomagal po svojih zvezah do stranke, ki jo zastopa. Iz izvajanj našega govornika pa je lahko vsak spoznal, kako zmotno je tako domišljanje, da je to samo rakova pot našega žitja in bitja. Kaj morejo ti zastopniki strank v Slovenjem Plajberku obljubljeni, ko pa je očitno, da celovška gospoda meče vsem našim krajem samo polena pod noge, kandidate pa si izbira in daje pomoč v nemške kraje. V Celovecu moramo zastaviti vsi svoj kijec in razbiti strankarske komande v našem kmečkem zastopstvu, tudi naš sedanji „Bauerführer“ in župan. **Vsi brez razlike na stranko mo-**

ramo s svojim glasom doprinesiti, da dobimo s Kmečko gospodarsko zvezo odgovarjajoče število svojih zastopnikov v okrajno in deželno kmečko zbornico, kajti samo to nam bo koristilo.

Na Obirskem

je govoril tretji kandidat za Kmetijsko zbornico, Sentjakobčan Janko Janežič. Veliko število zborovalcev je prisluhnilo, ko je poudaril, da moramo za nedeljo izbirati med glasovnicami le na vprašanje: **Kdo je še vreden našega zaupanja in kdo nam kaže pot k zacelitvi nastalih ran po naših vaseh, kdo hoče doseči, da bomo vsi enakopravni in dovolj močni, da se nobenemu ne bo treba za vsako vrečo cementa plaziti po kolenih za gospodo in prositi za moderno miloščino „subvencije“.** Ljudi moramo izbrati, ki bodo zastopali naše skupne zahteve tako, da se bo ob tem tudi v našem gospodarstvu pričelo obračati na boljše. Da bi to dosegli, smo se združili za te volitve v „Kmečko gospodarsko zvezo“. Vse druge stranke in njihov eksponenti bodisi v osebi Besserja, Forlitscha ali inž. Wagnerja, so nas bridko renčarale. Zato danes izbira ni več težka: **Naša glasovnica je glasovnica Kmečke gospodarske zveze.**

V Žvabeku

Pri nas je govoril dr. Luka Sienčnik, zbrali pa smo se kakor v nedeljo poprej skoraj brez razlike na strankino pripadnost. Vsi smo bili navdušeni, da je za te volitve prišel k nam končno govoriti domačin, ki ima čisto vest in ki misli pošteno z nami. Nedeljo poprej nam je celovška OeVP-jevska gospoda poslala za govornika prezidenta štajerske zbornice, ki je odnesel od nas zelo „lepe“ vtise. Povedali smo mu namreč, da je že vseeno, kaj nam govori, kajti za dejanja Gruberja in „sodelavcev“, vendar njega ne moremo klicati na odgovornost. Koroški „Bauernbundovci“ se nas pa izgleda bojijo, da bi jim ne raztopili masla, ki ga imajo na glavi. Če na Koroškem Bauernbund nima niti enega poštenega človeka, ki bi se ga upal poslati k nam, potem pa naj svojo kandidatsko listo potegne nazaj.

Mi pa sedaj vemo, kako moramo voliti. **Volili bomo kmečko skupnost in enotnost, volili bomo enakopravnost pri pravicah in pri pomoči, volili bomo Kmečko gospodarsko zvezo.**

V Vogrčah

Nas kakor tudi kmete v sosednem DOBU je obiskal nosilec liste za okraj Velikovec Miha Kačnik skupno z dr. Tišlerjem. Naš kandidat za okrajno kmečko zbornico je pripovedoval (Nadaljevanje na 4. strani)

Trinajsto poglavje

Tisti dan popoldne so praznovali Turki svojo zmago nad nesrečnimi kristjani. Mastili so se, kolikor so mogli. Pili in jedli so, kar jim je dopuščal želodec. Vinjeni so si dali privajati ujeta kristjanska dekleta; plesali so okoli njih ter jih nečloveško zasmehovali pred seboj. Zverinsko je bilo to ravnanje. A Turek ni imel usmiljenja in ni poznal milosti s kristjanskimi dušami.

Najbolj pa se je radoval poveljnik sam in nečloveški — Tresoglav.

„Izvrstno si izpolnil svojo obljubo,“ jame poveljnik proti njemu. „Tretjino bogastva, kolikor smo ga danes naplenili, dobiš za plačilo. Zaslužil si ga. Tvoja hči Almira pa dobi svojega ženina Mirka in kogar še povrh želi, v dar.“

Le nekaj mi še manjka. In to je ona krasotica, o kateri si trdil, da pristojna kot darilo mojemu sultanu. To žensko še hočem imeti, prej se ne ločim odtod. Mnogo je sicer mladih deklet in žen sedaj v moji oblasti, ali tako vrlih ne nahajam med njimi, da bi jih mogel pokloniti svojemu gospodarju v Carigradu.“

„Težko bode res, polastiti se lepe Zalike,“ odvrne Tresoglav. „Tabor pod Rožčico je nepristopen. To smo izkusili predzadnjo noč. Ali jaz vem za drugo pot. Mi moramo Mirka in njegove tovariše žugaje prisiliti, da nam sami izročé Zaliko. Pretiti jim moramo s strašno smrtjo. Ako treba, naj jih trpinčijo in mučijo! Prepričan sem, da dobimo na tak način Mirkovo nevesto in ženo v svoje roke.“

„Naj se zgodi, kar nasvetuješ. Dajte privedi, častniki moji, ujetega Mirka in njegove tovariše sem v moj stan!“

Ukaz se izvrši. Tresoglav pa stopi za platneni zastor v šatoru, tako da sliši pogovor, njega pa nihče ne vidi.

Dovedejo Mirka s tovariši, vklenjenega v železne verige, pred turškega poveljnika. Glavo pokonci držeč, gleda nesrečni mož nepremično in brez strahu poveljniku v oči. Še strepetal ni Mirko, ko mu ta z grmečim glasom zaukaže, naj se prikloni svojemu gospodu in zmagovalcu.

Poveljnik je govoril v bosenskem, to je hrvaško-srbskem jeziku. Bil je iz Bosne doma. Mirko in drugi so tedaj dobro razumeli strašne besede njegove:

„Ti in vsi tvoji ste zdaj v moji oblasti. Jaz odločujem o vašem življenju in smrti. Dekleta in žene, mladeniče in starčke odvedem s seboj v sužnost. Tebe in tvoje tovariše, ki ste se najbolj ustavljali našim četam, hočem pa takoj umoriti tu na Gradišču.“

Izgovorivši, udari z zakrivljeno sabljo po tleh, častniki in vojaki v šatoru pa zarožljajo s svojim orožjem.

Strah in groza je obšla Mirkove tovariše. Vsi so trepetali in se tresli kakor listje na košatem drevesu, če vihar privrši. Le Mirko je ostal neustrašen. Le njega ni ganilo rožljanje sablje, niti grmeči glas krutega poveljnika. Zakaj Mirko je mislil le na svojo mlado ženo Zaliko in sivolasega očeta. V svojih prsih je čutil le ljubezen do svoje neveste in staršev, a strahu in groze pred smrtjo naš junak ni poznal.

Zavzel se je turški poveljnik nad pogumnim in neustrašenim možem. Občudoval je njegovo mirnost in odločnost.

15

Preden je jela jutranja zora žareti, je bila usoda kristjanov odločena. Vse bogastvo na Gradišču je prišlo Turkom v pest. Ves živež in hrano, težko prihranjeni denar in druge dragocenosti, ki so bile skrite in zakopane po kletih, je vzel sovražnik premaganim kmetom. Plen je bil velik.

Ljudje so prišli vsi brez izjeme, kar jih je še ostalo živih, pod turško oblast in sužnost. Žene in otroke so spravili Turki v svoje šatore in jih tam stražili. Strašno so vpile in jokale uboge, nesrečne ženske. Vile so roke, ruvale si lase, trgale si obupane in zbegane obleke raz prsi, a Turek je ostal kamenitega, nečloveškega srca. Prej bi se bilo trdo jeklo omečilo pod gorkimi solzami ubogih kristjanov, nego bi se ganilo srce krvoločnega sovražnika.

Može in mladeniče pa so zaprli v globoke kleti na Gradišču. Kdor se je le količkaj upiral stražnikom, je storil brez milosti konec. Turški meči so ga kar na mestu posekali.

Vsi so bili obsojeni v temno sužnost. Le Mirka in odličnejše njegove tovariše je odločil poveljnik boljši usodi. Le njim je še od daleč svetila zvezda zlate svobode.

GOLNIK zdravilišče v enem najlepših krajev Slovenije

Vrsta belih zgradb obdanih od velikih smrekovih gozdov, ki se vzpenjajo visoko v gorska pobočja, med njimi sivi, ponosni Storzhič — to je zunanja podoba Golnika, enega najlepših krajev Slovenije. Prav imajo tisti, ki trdijo, da primernejšega in lepšega kraja za zdravljenje tuberkuloze ne bi mogli najti.

Vse malo mestece je danes izpremenjeno v zdravilišče. Institut za zdravljenje tuberkuloze na Golniku je danes največji in najmodernejši v Jugoslaviji. S polno pravico ga zdravniki uvrščajo tudi med najboljša zdravilišča v Evropi.

Zdravilišče je začelo nastajati ob koncu prve svetovne vojne. Bolniki so bili naseljeni v starem grofovskem gradiču, ki ga še danes opaziš v vrsti drugih modernih zgradb. Takrat so zdravili tam vojake. Po vojni se je zdravilišče začelo širiti. Dobivalo je novo podobo. Postopoma so dograjevali nove zgradbe. Najprej leta 1923, nato 1938, 1941. Najmodernejša je pa Golnik dobil po osvoboditvi.

Razvoj zdravilišča ni viden le v odlični tehnični opremljenosti, v dograjenih paviljonih ter novih blokih stanovanjskih in drugih zgradb, še vidnejši je po uspehih, ki so bili po osvoboditvi doseženi pri zdravljenju ene najzavratnejših in najnevarnejših ljudskih bolezni.

Kolikim je Golnik rešil življenja, jim vrnil zdravje, ki je na svetu najdragocenejše. Na Golniku danes izvršujejo z velikim uspehom najtežje pljučne operacije — pljučna kirurgija je postala danes z uporabo streptomocina najhitrejši in najzanesljivejši način za ozdravljenje tuberkuloze.

Znana je stara resnica, da od bolnikov zveš, kakšen je zdravnik. Zdravnike z Golnika, zlasti kirurge bolniki zelo visoko cenijo. Čakalnice so vedno nabito polne. Bolniki z velikim upanjem potrpežljivo čakajo, da pridejo na vrsto. Že od sedmih zjutraj sta operatorja dr. Furlan in dr. Krstič „na poslu“. 4 do 5 operacij na dan, to ni malenkost.

Golnik danes ni le zdravilišče, temveč tudi znanstveni institut, kjer zdravniki neprestano raziskujejo nove metode za zdravljenje tuberkuloze. Ta raziskovanja so dosegla že lepe uspehe. Dr. Furlan je iznašel več načinov, ki olajšajo pljučne operacije in zmanjšujejo tveganje. Zdravnik dr. Krstič, ki je bil skupaj z dr. Furlanom na mednarodnem zdravniškem tečaju v Oslu, je prvi v Jugoslaviji uvedel novo dekortilacijo pljuč pri operacijah gnojnih vnetij porebrne mreže.

Dr. Furlan je danes eden izmed najboljših strokovnjakov operatorjev iz pljučne kirurgije v Jugoslaviji. On je človek — kakor pravijo njegovi kolegi, ki se je ves posvetil znanosti, svojemu institutu. Na Golniku je že od leta 1928 in si je v tem času pridobil ogromno izkušnje ter ima tudi največ zaslug za tako lep razvoj zdravilišča. Kljub temu pa je skromen in vedno trdi, da ima zasluge za uspehe ves kolektiv. Nedavno je bil dr. Furlan za svoje požrtvovalno delo odlikovan z Redom dela I. razreda.

Golnik je danes znanstveni institut in zdravilišče. Tam znanstveno raziskujejo nove načine zdravljenja tuberkuloze, tam z beseže cep-

ljenjen preprečujejo obolenje, dalje je danes Golnik tudi ambulanta za vse okoliške vasi in šole v kateri izpopolnjujejo svoje znanje zdravniki in fiziologi vse države.

Po osvoboditvi se je zdravilišče povečalo za 450 postelj, in še se bo povečalo. Požrtvovalni zdravniki so neumorni. Vsak novi pacient, ki pride tja, je zanje nov primer, za katerega se je treba zavzeti in ga rešiti za vsako ceno. Na desetine bolnikov leži na odprtih terasah paviljonov. To so ljudje različne starosti in poklicev. Nihče jih ne vpraša ali so premožni ali siromašni. Vsi se zdravijo brezplačno in za vse se zdravniki enako trudijo, da jih ozdravijo.

400 kg težko kravo

vzamem na krmljenje; na razpolago je sladka krma in detelja. Da pa se reja izplača, mora imeti krava 5 do 6 litrov mleka. — Eva Pišou-nig, Kršna ves 15 pošta Dobrla ves.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Sreda, 21. november:

6.15 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Zabavni koncert — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. 10 minut za gospodinj — 10 minut za gospodarja — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Koncertna ura — 17.10 Popoldanski koncert.

Četrtek, 22. november:

6.15 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Okno v svet — 15.00 Šolska oddaja — 18.45 Kmečka oddaja.

Petek, 23. november:

6.15 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Zabavni koncert — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Komentarji — 15.45 Pogled v svet — 16.00 Pevska ura — 16.20 Za mladino — 17.10 Popoldanski koncert — 18.45 Kmečka oddaja.

Sobota, 24. november:

6.15 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 9.00 Literarna oddaja. Iz slov. literarne zakladnice — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 Pozdrav zate — 15.15 Tedensko kulturno zrcalo — 15.30 Koncertna ura — 18.30 Pozdrav iz Obirkega.

RADIO SLOVENIJA

Četrtek, 22. november:

5.30 do 7.30 Pester glasbeni spored s plošč — 7.00 Pregled jugoslovanskega tiska in radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.40 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Gospodinjki nasveti — 14.00 Jezikovni pogovori — 14.10 50 minut veselih in poskočnih melodij — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 17.10 Igra plesni sekster — 17.40 Po različnih pla-

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia:

Od 23. do 26. novembra:
„Jesse James — Mann ohne Gesetz“
Od 23. do 29. novembra:
„Neptuns Tochter“ (barvni film)

KRIVA VRBA

Dne 21. in 22. novembra:
„Station West“

VRBA

Dne 21. novembra (samo 1 dan):
„Sündige Südsee“
Dne 23. in 24. novembra:
„Singapur“

BOROVlje

Dne 21. novembra:
„Unter Piratenflagge“
Dne 22. novembra:
„Frankensteins Sohn“

VELIKOVEC

Dne 21. novembra:
„Maffia (Im Namen des Gesetzes)“
Od 23. do 25. novembra:
„Immensee“

Glas za Kmečko gospodarsko zvezo ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

iz svojega delovanja v okrajnem Aufbringungs-ausschussu, ko se je nešteto krat zaman zoperstavljajal sklepom, po katerih so hodili žandarji po naših hišah in plenili žito in živino. Kačnik je poudaril, da je ravno sedaj, ko gremo spet v čase oddaje in nakaznic, važno, da volimo ljudi iz svoje srede, ki bodo gledali tudi drugim na prste. Čim več bomo spravili naših zastopnikov v krajevne kmečke odbore, v okrajne in deželno kmetijsko zbornico, tem lažje bomo preprečili nadaljnje krivice nad nami.

V Železni Kapli

Tajnik Slovenske kmečke zveze se je govoreč o zanemarjanju naše živinoreje dotaknil razmer v travništvu in pašništvu po naših krajih. Pristranost zbornice je nakazal na primeru, da je za zboljšanje opešanih travnikov in pašnikov dala v petih letih na podporah za 30.000 kmetov komaj 9.000 šil., medtem ko je za svoj uradniški aparat potrošila 9 1/2 milijona šil. Nismo niti enkrat slišali, da bi se zbornica postavila za to, da bi gorskim kmetom pripomogla do dejanskega izkoriščanja svojih

servitutnih pravic paše po planjavah grofa Thurna, Marescha, Voigta, Rosenberga itd. Desettisočim volilcev, ki jih daje naše ozemlje, so sedanji glavači Kmetijske zbornice dali za kandidate baš ljudi, ki že desetletja najbolj tlačijo naše kraje in kmete: To so inž. Maierhofer, lastnik 7.000 ha zemlje Maresch iz Humberka in Herman Metnitz iz Pliberka. Od nobenega, najmanj pa od Marescha ne moremo gorski kmetje pričakovati, da se bo potegnil za to, da se uredijo pašniške razmere v korist tistih, ki jim ravno on in njegovi sovrstniki jemljejo pravico do izkoriščanja paše. — Proti tem ljudem se bomo uspešno borili le takrat, če bodo vsi kmetje s svojim glasom pripomogli Kmečki gospodarski zvezi do primeren sedežev v Kmetijski in okrajnih kmečkih zbornicah.

Njegov sogovornik Urank Janko pa je dodal, da se tudi socialisti ne bodo potegnili za pravno rešitev pašniških servitutnih pravic, ker — kakor vidimo — jim je koalicija z OeVP-glavači ljubša, kakor življenjski temelji naših gorskih kmetov.

„Le nekaj vas more rešiti strašne smrti,“ nadaljuje počasni poveljnik. „Le eno bitje ima še v sebi moč, da utegne predručati vašo usodo. Le nevesta in žena tvoja, Mirko, ki jo varuješ v taboru pod Rožčico, more vas in tebe rešiti gotove smrti.“

Skrivnostna tihota nastane po teh besedah v šatoru. Tovariši Mirkovi se začudeni spogledajo, ne vedoč si razjasniti pomena teh besed. Mirko povesi oči in zre nepremično v tla. Zdelo se mu je, kakor da se ves svet vrtil okrog njega. Tema se mu je delala pred očmi. Groza ga je obhajala, kakor da bi videl kačje pošasti sikati iz brezdna proti sebi. Pri tem pa je postal blede kakor smrt. Tedaj so spoznali njegovi tovariši, da so mu vsekale poveljnikove besede globljo rano v srce, nego mora to storiti brušen meč.

Dolgo ni Mirko izpregovoril besedice. Tudi pogledal ni nikomur v oči, ne v obraz. Le tresel se je na vsem životu in vzdihoval. Zdaj pa zdaj se mu je tudi svetla solza potočila po licu.

Strašna bolečina je prešinjala njegovo srce. Prsi so se mu vzdigovala, kakor se ob viharju ladja ziblje na morju.

„Poslušajte!“ izpregovori zopet poveljnik. „Zdaj veste, od koga zavisi vaše življenje in smrt. Odločite se! V tvojih rokah, Mirko, je usoda tvoja in tvojih tovarišev. Ti si Zalin mož. Ti nam lahko sam izročiš svojo ženo in nevesto. Le njena lepota vas vse reši.“

Mirko še vedno molči. A mrzle potne srage mu stopajo na čelo in lice. Tako se je boril sam s seboj — nestrečni mož.

Štefan, njegov mladostni tovariš in prijatelj, je prvi

spoznal Mirkovo srčno borbo in izpregovori takole:

„V imenu vseh tovarišev ti naznanjam, mogočni turški poveljnik, da smo prisegli svojemu voditelju večno zvestobo. Kar odloči on, to storimo tudi mi, vsi brez izjeme. A nikdar bi se mu ne vdali, ako bi hotel žrtvovati za nas — nedolžno nevesto.“

Z milim očesom je pogledal Mirko svojega prijatelja. Ta pogled je izražal najsrčnejšo zahvalo za njegove blage besede. Šele zdaj se Mirko opogumi, zravna svoj život, povzdigne oči proti nebu in stoji zopet neupogljiv in neprestrašen pred turškim poveljnikom kakor poprej.

„Česar najljutejša zver ne terjaja od zveri, to zahtevaš ti od mene, nečloveški človek,“ odvrne Mirko poveljniku. „Najkrutejši divjak bi ne silil na kaj takega, a ti hočeš od mene, ki sem človek in kristjan, naj ti izročim svojo ženo, da rešim sebe in svoje tovariše!“

Zemlja bi se pogreznila pod menoj, ko bi se drznil teptati božje zapovedi. Sam Bog me je združil z mojo ženo. A kar Bog tu na zemlji zveže, ne sme razvezati — človek. Le smrt razruši najino vez. Le božja vsemogočna roka more presekati najino zakonsko vez.

Rad bi vam rešil, dragi tovariši, življenje. A to, kar zahteva kruti sovražnik od mene, to ni v moji oblasti. Zalino življenje je v božjih rokah.

Vedi torej, nečloveški poveljnik: Kar zahtevaš ti, ne morem in ne smem storiti. A tudi, ko bi smel in mogel, ne bi storil kaj tako nečloveškega nikdar.

Po tem se ravnaj! Stori z menoj kar hočeš. Moje življenje je v tvojih rokah.“

Z zobmi je škripal turški poveljnik. Oči so mu žarele

same togote in tresel se je od jeze nad Mirkovimi odločnimi besedami.

„Vrzite njega, predrzneža, in njegove tovariše, častniki moji, v najglobljo ječo! Stražite dobro to kačjo zalego! Jutri pa hočem živo kožo rezati raz nje in enega za drugim peči na žarečem železu, dokler ne izpolnijo moje želje. Strašno, mučeniško smrt moramo pripraviti drznim kristjanskim psom.“

Mirko in tovariše so odvedli v ječo. Tresoglav pa je odgrnil platneni zastor in rekel poveljniku:

„Ne bi bil mislil, da se bo ta mladenič obnašal tako predrzno. Smrt vidi pred seboj, a nič ga ne gane.“

„Razljutil me je ta pes s svojo predrznostjo. Zato pa hočem njega in tovariše jutri dejati ob glavo. Naj spozna, kako ravna, nečloveški sovražnik s kristjani.“

Tvoji Almiri ne morem pomagati. Naj si izbere drugega moža za svoje plačilo! Le Zala edina more rešiti svojega ženina gotove smrti. Le za njo samo dam Mirka živga iz rok!“ —

Na Gradišču so medtem plesali Turki veseli in zadovoljni. Vsak si je ta dan poplačal svoj trud in tridnevno pomanjkanje. Naravno je tedaj, da so turški vojaki, preveseli svoje zmage, pozabili na strogo vojno službo. Kako pa tudi ne? Saj je bila kristjanska posadka na Gradišču premagana in vsi moški kot ujetniki zaprti v kletih.

Kmalu se je približal večer, prišla je temna noč, in na Gradišču se je vlegel trudni sovražnik k počitku.

Nocoj je bila prva noč, ko so Turki mirovali brez strahu. Zatorej je tudi marsikateri stražnik zatisnil trudne oči, da si malo odpočije.

(Dalje)